

РЮНОСКЕ АКУТАГАВА О-ШИНО

Превод от японски: Дора Барова, 1986

chitanka.info

Това се случи в храма Намбанджи. По това време слънчевите лъчи обикновено огряваха стъклописите на прозорците, но този ден тежки дъждовни облаци забулваха небето и навред бе сумрачно като след залез-слънце. Само внушителните дървени готически колони лъщяха смътно в полумрака и пазеха ревностно лекториума. В дъното на залата мазното пламъче на кандилото огряваше светите образи в олтара. В божия храм нямаше вече богомолци.

Един червенокос пастор — мъж на около четиридесет и пет-шест години, с ниско чело, остри скули и гъста брада — се молеше свел глава в полумрака. Зад него на пода се дилпеха полите на свещеническата му дреха „абидо“. На китката му висяха и сините мъниста на броеница, която на неговия език се наричаше контацу^[1].

Наоколо бе свършено тихо. Пасторът не помръдваше, застинал сякаш навеки.

По едно време в храма влезе безшумно японка във вехто пъстро лятно кимоно, препасано с черен пояс. Видът ѝ подсказваше, че е жена на самурай. Беше вероятно около тридесетте, при все че на пръв поглед изглеждаше много по-възрастна. Състаряваха я болезнената бледност и огромните черни кръгове около очите. Иначе лицето ѝ можеше да се нарече дори красиво. Нещо повече, чертите ѝ бяха толкова правилни, че чак плашеха.

Японката запристъпя плахо навътре, без да сваля удивен поглед от съда със светена вода и пейките за молитва. А пасторът продължаваше да се моли на колене пред олтара. Жената го съгледа и спря уплашена, ала веднага, види се, разбра, че той се моли, и се втренчи неподвижна и безмълвна в него.

В храма бе все така тихо. Пасторът не помръдваше. Не помръдваше и жената. Измина доста време.

Най-сетне пасторът свърши молитвата, надигна се от пода и едва тогава забеляза посетителката, която чакаше случай да отвори уста. В храма Намбанджи често влизаха любопитни да видят с очите си чудноватото, разпънато на кръст божество. Ала по всичко личеше, че не само любопитство водеше тази жена. Свещеникът, разбира се, се усмихна и с глас, близък до радостен шепот, попита на японски:

— Някаква нужда ли ви накара да дойдете при мен?

— Да, имам една молба — изрече жената и се поклони вежливо. Макар да беше облечена бедно, косата ѝ бе сбрана във висока изящна

прическа.

Пасторът кимна с усмивка в погледа. Пръстите му не преставаха да си играят със зърната на броеницата.

— Аз съм вдовицата на Ичибангасе Ханбей. Викат ме Шино. Дойдох, защото синът ми Шинноджо е тежко болен и... — жената се позапъна, сетне разказа гладко, сякаш четеше, по каква работа е дошла в Намбанджи.

Момчето й Шинноджо било на петнадесет години. От пролетта насам го налегнала болест — кашляло, не щяло нищо да яде и горяло в треска. Шино направила всичко, което било по силите й — и по лекари го водила, и лекарства разни му купувала, но напразно. Момчето все повече отпадало. На всичко отгоре и на парите се видял краят, та колкото и да й се искало, клетата жена не можела вече да го лекува. Поразпитала тоз-онзи и разбрала, че светият отец от Намбанджи изправя на крака и прокажени. Затова се решила да дойде и да му се примоли за живота на момчето си...

— Ще го прегледате ли? Ще проявите ли към нас добрина?

Докато говореше, японката не свалеше втренчен поглед от пастора. Но очите й не просека съчувствие, нито издаваха съдържана уплаха, а бяха пълни с близко до непокорство самообладание.

— Добре, ще го прегледам — кимна дълбоко замислен свещеникът, подръпвайки брадата си. Японката не бе дошла да търси спасение за душата. Тя диреше спасение за плътта. Но защо да я кори? Плътта е дом за душата. Укрепиш ли дома, и болестите по-лесно ще пропъдиш от стопанина. Че нали благодарение на това и проповедникът Фабиан се преклони пред Христовия кръст. Нищо чудно същата свята сила да бе довела и тази жена тук.

— Ще може ли момчето да стигне до храма?

— Едва ли. То няма сили и...

— Водете ме тогава при него.

За миг в очите на жената лумнаха радостни огънчета.

— Така ли? Ах, какво щастие, ако проявите милост и направите това за нас.

Пасторът се умили. Умили се, защото в същия миг съзря в безизразното като маска Но^[2] лице насреца си Всесилната майка. Пред него вече не стоеше корава самурайска жена. Не стоеше японка. А „най-милата, най-нежната, най-добрата, Светата майка“, която

навремето бе поела в ръцете си Христос от яслата и му бе дала да суче от прекрасната си гърд. Пасторът се изпъна доволен и поде живо:

— Бъдете спокойна. Разбирам доста от болести и се наемам да излекувам детето ви. Във всеки случай ще направя всичко възможно. Всичко, което е по силите човешки...

— Стига ми веднъж поне да го навестите, че каквото и да се случи, да няма за какво да съжалявам — вметна кротко тя. — Оттам насетне ще се уповавам само на милосърдието на богиня Каннон от Кийомидзудера.

Богиня Каннон. При тези думи лицето на пастора внезапно се сгърчи от ярост. Той впи остър поглед в нищо неподозиращата жена, затресе глава и извика гневно:

— Мери си думите! Каннон, Шакямуни, Хачиман, Тенджин!^[3] Вие тук се прекланяте пред всевъзможни идоли от дърво и камък. Но знай, че един е истинският бог, един е небесният властелин. Животът на детето ти е в ръцете Христови и само той може да отсъди дали да го поживи, или да го погуби, разбра ли? Ако мислиш за сина си, престани да се кланяш на идоли.

Японката прикри смутено брадичка с яката на вехтото си кимоно и загледа смаяна пастора. Не беше ясно дали проумява пълните му със свещен гняв думи. Надвесил отгоре ѝ брадясалото си лице, той продължи да я наставлява упорито:

— Вярвай в истинския бог! Истинският бог е роденият във Витлеем Исус Христос. Няма друг освен него! Само дяволът твърди, че има. А дяволът е злият дух, в който след падението си се е преобразил един безпътен ангел. Христос увисна на кръста в името на нашето спасение. Ето погледни, виж разпятието! — Пасторът протегна победоносно ръка и посочи прозореца зад гърба си. Точно в този миг няколко немощни лъча осветиха стъклописа и в полумрака на храма изплува разпнатият Христос. Изплуваха и ридаещите в нозете му Мария и неговите ученици. Жената сбра съвсем по японски ръце като за молитва и вдигна смирено очи към изображението.

— Това ли е то божеството на южните варвари, за което толкова съм слушала да приказват? Готова съм цял живот да му служа, ако спаси детето ми. Отправете му, отче, молитва да ни дари безценната си помощ.

Гласът ѝ бе равен, но таеше дълбоко вълнение. Пасторът изпъна врат като човек, горд от трудно постигната победа, и продължи още попатетично:

— Слязъл Христос на Земята да ни пречисти от греховете и да спаси душите ни. Чуй сега горестната му участ.

Обладан от свещена възбуда, той закричи напред-назад из залата и заразказва вдъхновено. Разказа за ангела, известил добродетелната и целомъдрена Дева Мария за непорочното зачатие; разказа за светото раждане в конюшнията и за мъдреците на Изтока, сбрани се в очакване да получат знак от звездата и да поднесат ладан и мир; разказа за младенците, посечени от юдейския цар Ирод, който се боял от пришествието на Месията, и за покръстването на Йоан; разказа за проповедите му връх планината в Галилея; разказа как Христос превърнал водата във вино и накарал слепите да прогледнат; и как пропъдил седемте зли духа, обсебили Мария-Магдалена и как вдъхнал живот на мъртвия Лазар; разказа как минал по водата и как влязъл на магаре в Йерусалим; разказа за последната тайна вечеря и за молитвите на Христос в маслиновата горичка...

Думите му отекваха в полутъмния храм като глас божи, а японката го слушаше притихнала и с пламнал поглед.

— Помъчи се да разбереш! Христос бил разпнат на кръста с още двама крадци. Човек потръпва дори само при мисълта колко е страдал, как се е измъчвал в този момент. А последните му думи от кръста внушават дълбоката несправедливост на наказанието. „Ели, Ели, лама савахтани“, тоест „Боже мой, боже мой, защо си ме оставил?“...

Пасторът внезапно млъкна. Японката бе прехапала долната си устна и го гледаше втренчено. Но в очите ѝ нямаше вълнение. А ледено презрение и пронизващо костите отвращение. Пасторът се вцепени потресен и известно време само премигваше безмълвен, сякаш бе онемял.

— Такъв бил значи истинският бог, богът на южните варвари — процеди жената, като че нанасяше последен удар. От смиреното същество, което само допреди малко стоеше пред свещеника, нямаше и следа. — Мъжът ми Ичибангасе Ханбей служеше на господарите Сасаки^[4] и стана ронин^[5]. Но никога не обърна уплашен гръб на враговете. Проигра на хазарт не само коня, но и доспехите си. Ала за битката при Чокодера^[6] облече памучно хаори с едро изписана на

гърба молитва „Наму Амида Буцу“, замени доспехите с клонки кичест бамбук, стисна в дясната си ръка дълъг три шаку и пет суна гол меч, а в лявата — разтворено ветрило от алена хартия и запя колкото му глас държи: „Вместо да отвличам любимците му, ще отсека главата на неприятеля“, и сплани войската на Шибата — злия дух на всички близки и приближени на господаря Ода. А онзи там, пък бил той и небесен властелин, е направо жалък и презрян. Какво, като са го разпнали на кръст, а? Бива ли да се обажда оттам с глас, като че се оправдава? И колко струва вяра, която почита такъв страхливец? Ами ти, дете черпиш сили и упование от този страхливец. Не мога да те заведа нито при дъсчицата с посмъртното име на мъжа си, нито при болното си момче. Та Шиннодзо е син на самурая, известен на всички като Ханбей — главореза и ще предпочете да си разпори корема, вместо да приеме лек от страхливец. Ако знаех, за нищо на света нямаше да дойда тук... Само за това ме е яд!

Преглъщайки сълзите си, японката обърна гръб и изхвъркна навън, сякаш бягаше от нещо нечисто, отровно... А пасторът остана зинал от смайване наред храма...

Март 1923 г.

[1] *Абидо* (порт. *habito*) — дълга и широка свещеническа дреха; *Контацу* (порт. *contas*) — броеница. — Бел.р. ↑

[2] Класически японски театър от XIV век. — Бел.р. ↑

[3] *Хачиман* и *Тенджин* — шинтоистки богове. — Бел.р. ↑

[4] Става дума за Сасаки Йошикага — представител на стар самурайски род, който в крайна сметка скланя глава пред могъщия феодал Ода Нобунага (1534–1582), сложил край на феодалните междуособици в страната. — Бел.р. ↑

[5] *Ронин* — „странствуващи самураи“. Тази обществена прослойка се създава в Япония към края на късното средновековие, когато феодалната власт започва да се пропуква и поради междуособици и разорение мнозина самураи загубват службата си във феодалните имения. Тъй като единственото нещо, което са умеели, е „военното изкуство“, някои от тях стават разбойници, но други се превръщат в закрилници на онеправданите, какъвто например е случаят със седемте самураи от световноизвестния едноименен филм на Куросава. — Бел.р. ↑

[6] *Крепостта Чокодера* — бивше владение на рода Сасаки, е била охранявана от Шибата Кацуе по заповед на Ода Нобунага. През 1570 год. Сасаки се опитва да си върне крепостта, но претърпява поражение. Самият Шибата обаче, макар да се е ползувал с доверието на Ода Нобунага, не само, че не му е бил безрезервно верен, но след смъртта му започва да се бори срещу неговите наследници, поради което по-нататък в разказа е наречен „злият дух на всички близки и приближени на господаря Ода“. — Бел.р. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.